

felelnek *Arlonnal*: el-küldött széleink felé két Batalionokat: a' *Murray*'s, és *Kinszki Fer.* Reg. jeiből; 's hátok megé elegendő lovas-ságot rendelt. Ezen Vitézeink ellen, megindult Júnus' 7-dikén reggeli 3 órakor, négy csoportokban az Ellenség. A' *Murray*' Bat. ját egy hegyre vitte-fel Oberflient. *Immens*; de a' sokkal nagyobb számú gyalog és lovas Ellenség által úgy hátra nyomatott, hogy *Kinszki* könnyű lovas Reg. béli Kapitány Gr. *Wröna* szükségesnek ítélte, bé vágatni Svadronnyával az Ellenség' oldalába. Maga ugyan Gr. *Wröna* el esett; 's Fő Hadnagy B. *Seeger*, néhány Közlegényekkel együtt sebet kapott: de Kapitány *Ankenbrand* elő állván könnyű lovas Pajtásinak kormányozásokra, fenntartóztatta az Ellenséget. —

(Egy magános levélből azt olvassuk, hogy néhai Gr. Kap. *Wröna*, két golyóbisok, 's egy bajonét - szúrás által végezte vitézi pályáját. Kedves Vezérjek' testét nem engedték oda az ellenségnek könnyű lovasaink: hanem bé-vágván magokat közzé, vissza vették azt tőle B. *Seeger* is meg holt sebjeben)

— Más csapat Frantziáság, egy *Kinszki* Ferentz Reg. béli Batalion - szakasznak esett nagy erővel, 's 40 embert le-ölvén, és el-fogván belőle, hátra nyomta azt. Ez így lévén, második állásba vonták vissza magokat Seregeink S. Croixhez, a' hol Gen. *Schmerzing* is, *D'Alton* Reg. béli egy egy gyalog osztállyal, és *Kinszki* könnyű lovas 2 osztályokkal segittségekre temett. Nem birhatván e' szerént Vitézeinkel a' Frantziák,

Tr-

Tornik felé akarták nyomolni egy hegyre, melly óldalról esik *Arlonnak*: de *Kinszki Ferentz Reg. je*, 's egy *Svadron Uhlánusság* villza térítette őket. Mintegy százra megy a' veszteségek. Egy karabélyos *Obcrsterjek* is esett el, a' mint a' hozzánk által szökött *Frantziák* beszélték.

Anekdóták.

Az élfzaki *Frantzia Sereg' Vezére — Dampierre* — személlyesen vezetett *Seregünk'* dereka ellen *Májusnak* első napján négy *Batalion Párisiakat*, és *Marsiliaiakat*, kiknek, hogy ne is láthatnák a' miéinknek reájok való tüzeléseket, olly tanátsot adott, hogy fognák szájokba a' kalapjokat.

Condé Vára' Kommendánsa, jó szelet látván *Jún. 6-dikán*, egy *Ballont* (fel-fútt hójagot, vagy annak formájára készült, vékony borítékú, belől üres gömbölyegséget) botsátott a' levegő-égbe, melly *Ballonba* következő fel-írású pikszist helyheztetett: „*A' kik meg-talállyák ezen pikszist, kérettetnek, hogy a' benne lévő leveleket küldjék oda, a' hová szöllernek.*“ De midön már alkalmas magasságra fel-emelkedett volna a' *Ballon*, hirtelen meg-fordúlt a' szél, 's *Valenciennes* felé kezdett fújni: következőképpen hajtotta a' *Ballont*, a' *Tsász. Kir. Sereghez*, melly *Valenciennes* körül fekszik, a' hol ugyan tsak le is szállott a' *Ballon*. A' benne találtatott irások *Koburg Hertzeghez* küldettek, mellyek mit foglalnak magokban? erről még most tsak hozzá vetés-képpen lehetne szöllani; nem bizonyosan.

M m m a

Me-

*Moguntzia - mellyéki nevezetesebb
Történetek.*

Június' 6-dika éjtzakáján, *Wiszbaden* felé mező árok' készítésében foglalatoskodtak 150 *Kasszusok*. Ezen munkát megakartá gátolni az Ellenség. Mind két részről nagy vólt a' tűz, mellynek alkalmatosságával el lötte egy golyóbis *Kasszeli* Komendáns Gen. *Meunier*nek a' térdét.

(Június' 10 dikén költ *Hochheimi* tudósítás szerént, meg hólt ezen sebjében Gen. *Meunier*.)

Kevés a' matska *Moguntziában*: mert a' mi vólt, többnyire mind meg-ették már (a' mint írják) nyúl helyett.

Június' 9-dikére virradóra, éjfélutáni 3 órakor ki - tsaptak a' *Frantziák* *Hochheim* felé, *Zorn* nevezetű *Prusszus* *Pattantyús-Hadnagy'* batteriája ellen, ki is meg-sejtvén az Ellenség' szándékát jó előre, meg töltette ágyúit kártátsokkal; 's midőn már alkalmasint közel lettek volna a' *Frantziák*: kilövette azokat reájok. Ezek azonban olly vakmerők vóltak, hogy tsak nem tágitották a' batteriát mind addig, míg nem *Ts. Kir.*, 's *Palatinátusi* feles számú *Vitézek* kerültek hátok megé, a' kik részzerént bajenétokkal, részzerént kardokkal földre terítettek közöttök leg előbb is két száz embert.

Egy *Hochheimi* Levél, melly költ Jún. 11-dikén, ezt írja: „A' múlt éjtzakán fellármázta az Ellenség, az itt fekvő egész fegyveres Népet, 's két oldalról meg is támadta; de minthogy jól fel - készülve vóltunk: nem bódogálhatott szándékjában.

Mind

Mind a' két rész keményen tüzelt egymásra; nem volt mindazáltal semmi veszteségünk. — *Kalkreuth* Prusszus Vezérre ki-tsaptak ugyan azon egy időben a' Frantziák; de mitsoda ki-menetellel, még nem tudjuk. — A' *Marienborni* tsalától fogva, mintegy negyven Frantzia Lovasök (kiket Klubistáknak gondoltuak) szöktek-ki *Máintzból*, a' *Palatinátusi* Választó-Hertzezség felé. “

Gróf *Clerfait*' kormányozása alatt vitéz-kező Sereg-öfztályuaknak, azon felette tüzes viadalbéli veszteségéről, melly volt a' *Reimesi*, és *Vicognei* erdőnél Máj. 8-dikán, következő laistromot küldött közelébb *Bétsbe* Hertzeg *Koburg*, a' maga fő kvártélyából *Herinből*:

A' *Rouffeau*' Granatérossai közzül négy Közember kapott sebet. *Ligne*' gyalog Reg.jéből négy Közemberek estek-el; sebet kaptak: egy Stabális, egy Fő, és négy Altisztek, 's 14 Közemberek. — *Wartensleben* gyalog Reg.jéből 9 Közemberek húllottak-el; sebbe estek 4 Fő, és 2 Altisztek, 's 87 Közemberek; résszerént el-fogattak, résszerént nem találtatnak 34 Közemberek. — *Eszterházy*' gyalog Regemenijéből öt Közemberek estek-el; meg-sebesítették 2 Fő, és 3 Altisztek, 's 48 Közemberek; résszerént el-fogattak, résszerént nem találtatnak 7 Közemb. — *Brentáno*' gyalog Reg.jéből meg-haltak egygy Altiszt, és 10 Közemberek; meg-sebesítették 4 Fő, és 3 Altisztek, 's 89 Közemberek; 1 Közember hová lett, nem tudatik. — *Württemberg*' gyalog Reg.jéből el-húllottak 3 Fő, és 3 Altisztek, 's 12 Közemberek; sebbe estek

4 Fő, és 5 Altisztek, 's 50 Közemberek. — *Murray*' gyalog Reg. jéből, 3 Közemberek estek-el, 's 9-en sebesítették-meg. — *Vierzet* gyalog Reg. éből meg-haltak 6 Közemberek, sebbe estek 2 Fő Tisztek, 's 19 Közemberek; egy Közember pedig nem találtatik. — A' *Szerviai* szabad Seregből egy Altiszt, és 9 Közemberek kaptak sebet. — A' határ-örző Stutzosok közzül egy Fő Tiszt, és 7 Közemberek estek-el, 's 41 Közemberek kaptak sebet. — *Mahony*' Vadászai közzül sebbe estek egy Fő Tiszt, és 24 Közemberek. — A' tartalékban lévő Pattantyúsok közzül végre, négy Ember kapott sebet. — Öszve-séggel, 4 Fő és 4 Altisztek, 's 62 Közemberek estek-el; sebet kaptak: egy Stabális, 18 Fő, 's ugyan annyi Altisztek, és 398 Közemberek. — A' résszerént el-fogatott, résszerént nem találtatott Közembereknek száma 43ra megy.

Az el-esett Tisztek, név szerént ezek: A' *Württemberg*' Reg. éből Kapitány *Kettelbitter*, Alhadnagy *Pointer*, 's Zászlótartó *Bartels*. — A' határörző Stutzosok közzül, Kapitány *Gerhard*. — A' sebessek pedig, következők: *Ligne*' Regem. jéből Májor *Montigny*, és *Horváth* Alhadnagy. — *Brentánó*éből: *Juch*, és *Ulrich* Kapitányok, 's *Koch*, és *Böhm* Zászlótartók. — *Wartensleben*éből: *B. Veselényi*, *Mang*, és *Schetz* Fő Hadnagyok, 's Alhadnagy *Höfflinger*. — *Eszterházy*éből: Kapitány *Gaidler*, és Alhadnagy *Herberstein*. — *Württemberg*éből: Kap. *Longueville*, Fő Hadnagy *Georgi*, Alhadnagy *Meinders*, és Zászlótartó *Troyer*.
Vier.

— *Vierzetéből*: Kap. *d' Aigrémont*, és Fő-Hadnagy *Schmidl*. — *Mahony'* Vadászai közzül végre: *Zwerenz* Főhadnagy.

Az ellenséges Frantziáknak szárazon lévő fegyveres erejek, tizeneggy Seregekre vagyon fel-osztva, mellyeknek Fő Vezérjeik következendők: Az északi, és *Ardennesi* *) Seregé, Gen. *Custine*. Fő kvártélyja vagyon *Bouchainban*. — A' *Móseli* Seregé, Gener. *Houchard*. Fő kvártélyja vagyon *Saarlouis* Városában. — A' *Rajnai* Seregé, *Beauharnais* Sándor. Fő kvártélyja vagyon *Weissenburgban*. — Az *Alpesi* Seregé, Gen. *Kellermann*. Fő kvártélyja vagyon *Szabaudiának* fő Városában, *Chamberyben*. — Az *Olasz Országi* (*Pedemontziumi*) Seregé, Generál *Brunet*. Fő kvártélyja vagyon *Nizzában*. — A' *napkeleti Pireneusi* Seregé, Gen. *Desfers*. Fő kvártélyja vagyon *Perpignan* Városában, (mellyről vólt a' hir, hogy el-véttetett a' *Spanyolok* által.) — A' *napnyúgoti Pireneusi* Seregé, Gener. *Dubouquet*. Fő kvártélyja vagyon *Bayonneban*. — A' *Rochellei* tengerparti Seregé, melly fekszik *Gironde*től fogva *Nantesig*, Gen. *Biron*. Fő kvártélyja vagyon *Deueben*. — A' *Bresti* tenger-parti Seregé, melly fekszik *Nantestől* fogva, *St. Maluig* Gen. *Cancleaux*. Fő kvártélyja vagyon *Nantesben*. — A' *Kanális*, vagy *Anglia*, és
Frantzia

---

*) *Ardennes*, egy nagy erdőnek a' neve, melly *Thionvilletől* fogva *Lüttichig* terjed 30 mértföldnyire.

Frantzia Ország közt lévő *Szoros Tenger'* hosszában, *St Malotól* fogva, *Dünkirchenig* fekvő *Seregé*, *Gez. Wimpfen Felix*. Fő kvárt. vagyon *Bayeux* Városában.

Cusine *Frantzia* Vezér, következő értelmű Levelet bocsátott *Cambray* Városából Máj. 30-dikán *Párisba* a' *Had - Miníster*hez: „Tudósítom *Kegyelmedet*, kívánsága ízerént *Máintz* Városának akkori provisziójáról (éle-ségbéli, és más hadi készületjéről), midőn el-ment mellőle a' *Frantzia* *Sereg*. — Igen kívánám én, hogy bártsak *Conde* Vára is olly készülettel volna: úgy tudom, hogy nem egy könnyen jutna *Ellenség'* kezére.“

Egy *Dornicki* Levélből azt olvassuk, hogy a' *Valenciennes* Vára előtt lévő mibákra (föld alatt készült titkos üregekre) reájok találtak ostromló *Seregeink*; — továbbá, hogy Jún. 4-dikén egy *Lillei* *Fran.* *Trombitás* bé-kötött szemmel vezettetett *Hg Koburg'* fő kvártélyába, a' honnan fél óra' múlva, ismét bé-kötött szemmel vezettetett vissza, *Lille* Vára felé.

Déli Amerikában fekvő *Tabago* nevezetű Szigetjét *Frantzia* Országának, mellyen leg-jobb *Szaszafrasz* és *Gummi* terem, el-vették az *Anglusok* *April. 15-dikén* erő-hatalommal, 's a' benne volt *Fran.* *Katonákat* mind hadi foglyokká tették.

Az *Amerikai* egyesült Státusok hasonló neutralitást kívánnak tartani a' *Frantziákkal* folyó hadra nézve, mint a' millyenre határoztta magát a' *Török Birodalom*; a' mint-hogy rendelések is tétettek, hogy senki a' *Lakosok* közzül belé ne avassa magát vala-
mi

ni módon, a' hadakozó Hatalmasságok' dolgába.

Az *Anglus* fegyveres hajók parantsolatot vettek, hogy a' *Prussziai* hajóknak — mely nevezet alatt értetnek már most a' *Dánziai* hajók is — mindenütt védelmekre legyenek, valahol tsak kívántatik.

Frantzia Országának *Vendée* nevezetű Ofztályaól azt irták Máj. 30-dikán Párisba a' N. Gyülési Kommisszáriusok, hogy az Insurgensek ismét el-hagyták *Fontenayt* (ez a' *Vendéei* Országofztály' fő Városa), minekmánna egéllzen fel-dúlták volna azt. Hadi foglyaiknak leg-nagyobb részét ismét el-botsátották; hanem előbb kit kit meg-esküdtettek közzülök, hogy ő ellenek nem fog többé fegyvert fogai; és hogy rá esmerhessenek: el-vágták a' haját. Az emlitett Kommisszáriusok biztatták ezen meg-nyirtt *Szánküllottokat* (Nadrágtalanokat), hogy ha ismét meg esküdték is, azért újjolag előbbeni helyekre állhatnak; de ha gyenge lelki eméreték vagon, úgy mennyenek inkább a' külső Ellenséggel hadakozó Frantzia Sereghez.

Frankfurt Városához szándékoztak közelébb 2882 lovakkal lévő 21004 Ts. Kir. gyalog Katonák; 4243 lovakkal lévő 3296 lovasok; és 608 lovakkal lévő 853 pattautyúsok.

Frantzia Ország.

Marat azt irta Jun. 3-dikán a' Nemzet-Gyülésének, hogy ő nem akar botránkozás' köve lenni annak üléseiben: 's azért is nem folytatja Deputátusi hivatalát, és nem jelen

meg

meg a' közönséges ülésekben mind addig, mig már el nem válik a' dolgok az árestáltt Nemzet-gyűlési Tagoknak. Meg tartotta betű szerént a' szavát Marat, a' mennyiben ki maradt személyére nézve az Ülésekből: de az ölta is irkál ő tsak ugyan a' Gyűléshez, mint p. o. azt írta Jun. 6-dikán, hogy nyitva tartsa szemeit a' Gyűlés a' *Lyon, Marseille, és Grenobles* Városokbéli zenebonákra; mert úgymond ezen 3 Városokban nyomatattatnak a' Pátrióták. De ha nem irkálna is: elég az, hogy ő a' fő orakuluma (lelkésítője) a' *Párisi Tanátsnak*, a' mellynek tótorsága alatt nagyon mostanság a' Nemzet-Gyűlése még inkább; mint vólt már igen-sokszor ennekelötte is. Ez a' Tanáts melly magát *Revoluzionális Tanátsnak* nevezí Máj 31-dikétől fogva, a' midön t. i. újra választatott a' *Párisi 48 szektziók* (Város szakaszok) által, hogy annyival *Mindenhatóbb* lehessen: meg eskettette az említett 48 szektzióknak Elöljáróit, hogy hozzája kész engedelmességgel fognak viseltetni. Míket tselekszik ez a' *Jákobinusokból álló Revolucionáris Tanáts?* így panaszolkodott arról *Doulcet* nevű Deputátus közönségesen a' Nemz. Gyűlésében: „Ez az idétlen *Hatalom*, el fogja az újságokat, fel töri a' leveleket, 's le tartóztatja. Ha nem meri el törteni ezen Tanátsot a' Nemzet-Gyűlése: perantsollya meg avagy tsak a' Köz-jóra ügyelő Deputátciónak, hogy vigyázzon a' leveleknek, és újságoknak magok épségeken, 's idejében való vehetésekre. Ez a' *Revolucionáris Tanáts*, melly valóban nem

egyéb, Kontra-revoluzionisták bandájánál, olly vakmerőségre vetemedett, hogy egy tsemó-írást, melly petsét alatt útasított hozzám *Rennes* Városából; felbontott 's annakutánna a' maga petsétjét nyomta reá, melly petsétnek Körüírása ez: *31-dik Májusi Revolutzió*. Tsúfot üz tehát ez a' Tanáts, a' N. Gy. ből, 's magát állítja egyedül való Hatalomnak Fr. Országban.

Az említett tsemóban, egygy írás vólt a' többek között, mellyben köszönetét izegni egész *Rennes* Városá, 's sizerentsét kíván *Lanjuinais*nek, mint Pátriotának (Ez is egygy, az árestáltt 22 Nemzet-gyűlési Tagok közül). Egész Fr. Ország bizony el nem fogadja a' 31-dik Májusi revolutziót. Tartozna a' N. Gy. állandó bátorságot venni magának, 's kasszálni ezen Tanátsot: ha mindjárt másodszor is körül vétetne ostrommal. — Sokszor kéntelenítettett félbe szakasztani beszédjét *Doulcet*: végre elkiáltotta magát: vettefetek engem is tömlötzbe: úgy osztán nem kéntelenítettetek több igazságot hallani tölem. — A' Gyűlés rész sizerént nem ügyelhetett, rész sizerént nem akart ügyelni a' *Doulcet* beszédére; hanem más dolgához látott.

A' házasságon kívül született magzatokról, azt végezte Júniusnak 4-dikén a' Frantzia Nemzet-Gyűlése, hogy azok is szintén úgy örököseik legyenek a' magok Attyaiknak, és Anyyaiknak; valamint a' rendes házasságban élő Szüléknek gyermekeik.

Elegyes

Elegyes Tudósítások.

A' *Brüsszeli* Fő Kormányzék' Irásai, Máj. nak 23-dikán vitettek vissza *Brüsszelbe*, *Hollandiából*, a' hová szállítottak volt által a' *Frantziák* elöl.

Austriai Belgyiornak

Limburg nevü Tartományában el-törölte ő Tsász. Kir. Felsége azt a' *Konsiliumot*, melly 1789 dik esztendőben állítatott volt ott fel; vissza-állította ellenben előbbeni helyeikre a' *Felső Kuriát*, és az úgy nevezett *Curia-Feudalist* mind *Limburgban*, mind a' szomszéd Tartományokban: hogy ekképpen az Igazságnak felsőbb ki-szolgáltatása olly móddal menayen ezentúl végbe, mint a' millyennel ment volt *Mária Therésia'* nralkodásának vége felé.

Hogy a' *Brüsszeli* három, úgymint: Egyházi, Nemes, és Polgári Rendek által, ő Tsász. Kir. Felségének, 's a' Fő Kormányozónak tett ígéretek annál inkább tellyesíthetessenek, még pedig a' Népnek meg-szorítása nélkül: az végeztetett, hogy a' közönséges petsétek' taksája nagyobbíttassék. Az említett ígéretek' izikhelyei ezek: 1.) Hogy a' hátra lévő adó, interesestől együtt le-fizettessék. 2.) Adattassék ő Tsász. Kir. Felségének nyóltz száz ezer forint rendkívülvaló ajándék. 3.) Az új Fő Kormányozónak — *Károly* Fő Hercegnak — fizettessék-ki a' már szokásban lévő harminz ezer forint ajándék, azon a' summán kívül, melly kívántatik *Udvara'* rendes tartására.

A' kik egyvet értettek vala a' *Frantziákkal* a' *Brüsszeli* Polgárok között, nem bán-

léhatnak ugyan leg-kisebbsnyire is; hanem csak ugyan nem lehetnek jelen a' Polgári Rend' közönséges tanátskozásában.

Az *Arctici* Grófról azt írják *Angliából*, hogy Admirális *Hood*' hajói között egyet, Frantzia Országának déli része felé indút.

Lord *Auckland*' helyébe, Lord *Spencer* lett Nagy-Britannia' Követjévé a' Hollandiai Közöns. Társaságnál.

A' *Londoni* Parlamentom előtt, hát elzendeje már, hogy foly egy nevezetes protzellizus; t. i. a' *Hastingé*, a' ki Indiai Gubernátor volt néha napján, N. Britannia' részéről, 's azzal vádoltatott, hogy sok kegyellenségeket, és igazságtalanságokat követett-el Gubernátarságában. A' közelébb múlt Máj. 28 dikán végezték a' mentő Pró-kátorjai munkájokat; a' midőn meg-szóllalt maga *Hasting*, 's hathatós ki-fejezésekkel kérte a' Gyűlést, hogy hozzon már szententziát haladék nélkül az ő dolgában; de nem nyerhette-meg, a' mit kért: mert *Pitt* Minisler' indításából még egy elzendőre halasztattatott-el a' szententzia-hozás.

Büsching, a' ki olly nagy nevet, és érdemet szerzett magának, főképpen a' Geografája által, őt elzendőig tartott betegeskedése után, Máj. 28-dik napja' est-véjén kilenz órakor végeze földi pályáját, életének 69 dik elzendejében.

A' *Gallitziai* Zsidóknak szabad volt az előbbeni rendelések szerént, jószágokat venni örökös árendába; vettek is közölök némelyek: hanem a' múlt Mártz. nak 29 dikétől fog-

fogva, vége már azon szabadságnak, vagy jusnak. Egész jószágokat, bizonyos időre sem árendálhatnak - ki többé *Gallitziában* a' Zsidók; hanem tsupán egyes majorokat, vagy földeket, de azokat is úgy, hogy ha Alattvalókat, vagy más Polgárokat tárgyazó valamelly jusok vólnának az árendába vett fundusokkal, vagy majorokkal egybe-köttetve: ezen jusokban nem részesülhetnek a' Zsidók. A' kik már az említett nap előtt benne vóltak az örökös árendájú jószágok' birtokában: meg-hagyattatnak ugyan abban továbbra is; hanem tsak ugyan e' részben is fog valamelly regula szabódni, a' meg változtatandó Zsidó - Pátensben.

Magyar Ország.

Budáról, Június' 17 dikén.

„Nemzetünket szerető Királyuak, olly Rendelést méltóztatott ki-adatni a' F. Helytartó Tanács által, ezen folyó Esztendő' Május Hónapjának 10 dik napján, hogy az *Illyriai*, és *Oláh* Oskola Könyvek ennek-utánna úgy nyomtattassanak, hogy a' mi a' Könyvnek egyik lapján *Illyriai*, vagy *Oláh* nyelven lesz: az, a' másik lapon *magyarúl* legyen; hogy így, mind sok Kommunitásokuak önön kívánságok; mind pedig az 1792-dik esztendőbéli 7 dik törvényes Tzikkelynek értelme szerént, annál hamarább meg-tanúlhassa Hazánk' tulajdonképpenvaló Nyelvét a' nevendék Iffjúság.

Győrött, Strebisg betüivel jött-ki az idén illy tizimű Könyv: *Kettős Kints*, az az, a' jámbor, és hasznos Magyar nevendék Földmivesnek rendszer oktatása. Hathatósan ajánlja

a'

a' többek között ezen Könyv a' Magyar Nyelvet, 's öltözetet is. — Ditséretére, én egyebet nem irok; hanem hogy a' Fels. Helytartó Tanács által érdemesnek ítéltetett, hogy ma-hólnap Oskolai Könyv' gyanánt vétetessék-bé a' Nemzeti Oskolákba. "

Pozsonyból, Jún. 12-dikén.

„Nálunk valamelly gonosz lelkü Ember mérget adott, az útszán jádzodozott Gyermekeknek. Ketten közzülök, meg-hóltak; ketten betegek még; hanem reménység vagon meg-gyógyulások eránt.

Az idevaló Evangyélikusoknak egyik Lelki-Pásztorjok, T. *Mossótzai Infitoris* Ur, Magyar, és Tót nyelven, következő izimű prédikázióját botsátotta világ eleibe: *Gyökér nélkül való fa; és fő nélkül való süveg, az az: a' Király nélkül való Tartománynak, és Magisztrátus nélkül való Városnak boldogtalan állapotja.* — Eggy ezen munkátska is, azon sok rendbéli bizonyságok közzül, mellyek nyilván mutatják, hogy akármelly Vallásbéli Alattvalók is buzognak jó Fejedelmek mellett, a' kitől jussaiknak védelmezését, 's elől-fordúlható sebeiknek törvényes orvoslását méltán reménylik. " *Erdély Ország.*

Kolosvárról, Június' 6 dikán.

„It egy darabig, mindennap húllván az esső, érössen meg-nevekedtek minden vizeink. Nevezetessen a' *Maros*, a' hol térségen foly, némelly helyt két száz lépésnyire is ki-ütött, úgy hogy az utazókat hetekig akadályoztatta; a' gabonákat, és füveket el-iszapolta; sőt még embereket is vesztett.

Némelly helyt azt kezdték itten beszélni, hogy a' *Frantzia Ország* felől bejött kávé, nádméz, és tobák meg volna veztegetve; de nem tudom, jót lehessen-e ennek igazságáról állani. (*Nem igaz.*)

Az idevaló Plébánosi hivatalba, melly darab időtől fogva üressen állott, Kánonok B. *Apor Ur* helyhezített.

Gróf *Malomvizi Kendeffi János* feleslegvaló hoztzipistává nevezetett Fels. Urunk által, a' Fő Kormányshékhez.

Hunyad Vármegyéből írják, hogy a' szomszéd *Bánátban* sok tolvajságok esnek.

Béts. Ma tette ő Felsege, *Boltza Udv. Tanátsos Urat*, Sz. *István Rendjébéli* kis kezes *Vitézzé.*

Pestről, Jún. 15-dikén.

„A' Szép Tudományok, és Mesterségek-béli jó Ízt Tanító (Aesthetics Professor) *Schedius Lajos Ur*, a' Közjóhoz viseltető indulatjából, rendes hivatalbéli kötelességén kívül, különös Letzkéket kezdett adni ezen folyó Oskolai Elztendőnek eleitől fogva; melly ingyen való Letzkéket szép számú Ifjúság hallgat, nem csak a' Filozofusok, hanem a' Törvényt, és Orvosi Tudományt tanulók közzül is.“

Addig is, mig a' meg-igértt *mustra*-betükkal szedendő Tudósítást le küldhetnénk: kivántuk ezen sorokat, az említett betükkal szedetni. — Első *Julistól* fogva ilyen betükkal lesz szedve a' *Magyar Hírmondó*. A' mi belé nem fog férni magába a' *M. H.* árkusába: belé fér a' *tóldalékba.*

Fél árkus Tóldalékkal)

T Ó L D A L É K

A' *Magyar Hírmondónak*, Június' 21-dik napján, 1793-ban költt árkusához.

Ketskemétről. — „Májusnak 14-dik napját, igen nagy örömmel töltötte itten, a' Tekint. *Sárközy* Familia, és azon Uri-Házhoz tartozó igen számos Atyafiság. — Ekkor tartatott t. i. itten Tek. Idősbb *Sárközy Pál* Úrnak, Nemes *Kis Sára* Asszonnyal, ez előtt 50 ezttendőkkel, a' Házasság által lett szerentsés egybe-keléseknek jubileuma (öröm-napja). — Díszeskedett a' hivatalos Vendégeknék száznál is többre mentt Serege, a' több más külföldi Uraságokon kívül, T. *Pest Vármegye'* Substituus Vitze-Ispánnának T. *Latzkovits György* Úrnak, 's kedves Felesége, született Gróf *Buttler* Asszony ő Nagyságának, 's ezen Vármegye' több Tisztjeinek, 's Tábla-Biráinak jelenlétekkel. — Sok tisztes Öregeknek neveiket hordja-elő *Cicero*, *Cató'* neve alatt, a' Vénségről irtt Könyvében; de hogyha ezen Könyv most iratnék: nem maradna-ki az említett Öreg-Jámboroknak neve azok közzül. Mert a' melly virtusokat ő a' Vénekben meg-kiván: mind azok fel-találtatnak ezekben, mindeknek ítéletek szerént, valakik tsak esmérik ezen tisztes úri Párt. Láthatni ugyan is ezekben, melly gyönyörű azoknak vénségek, a' kik a' virtusnak gyakorlásában, a' közhaszonnak elő-mozdításában, tselédjeiknek, 's dolgaiknak helyes és rendes igazgatásában,

N n n

's gyer-

's gyermekeiknek az Isten' ditsőségére, a' Haza' díszére 's hasznára való nevelésekben töltötték életüket: és így láthatni ezekben azt, a' mit mond *Cicero de Senectute Cap. 5.* „*quod pare, atque eleganter actae aetatis senectus placida sit, ac lenis.*“ — Különös figyelemetességet érdemel kivált e' dologban az, hogy az említett öreg Urnak, ugyan ezen névvel neveztetett, jó emlékezetű Attya is ilyen szerentsés vénséget ért, és Jubileumot tartott. A' Solennitás, az udvaron egy nagy sátor alatt ment véghez, a' hol a' tisztes öreg Párt körül-vették 8 jól nevelt, és rész szerént közönséges hivatalokat viselő Gyermekei, 's ezektől származott számos Unokái. — A' *Ketskeméthi Vener. Traktus' Tisz. Seniora*, 's az itt lévő Ref. Ekklesiának Tudós Prédikátora *Göböl Gáspár Ur*, a' jelenlévő alkalmatossághoz intézett igen szép Beszédet tartott, olly hathatós ékesen-szóllással, hogy nagyobb része a' Vendégeknek, öröm-könyveket húllatott annak hallására. — Az ebéd alatt, az Unokák köszöntötték kedves Nagy-Attyokat, 's Nagy-Annyokat, azon versekkel, mellyek utól következnek. Meg-köszöntették azután a' tisztes Vénéket, az itt tanuló Deákok is, egy ezen végre készültt Oráziótskával. A' gazdag ebédet pedig fel-váltotta a' Vendégeknek egész nap, 's egész éjjel nyájasan folytatott beszéllgetések, 's vig tántzolások. — Kedvezett maga a' Természet is a' jelenlévő Solennitásnak, annyira, hogy talán az egész tavaszon sem derült még fel vidámabb napunk az Égre, mint e' vala. Ez,

és

és az illy ritka dolgoknak szemlélésére az Embereket természettel únszólvó kívánság, a' hivatalos Vendégeken kívül is, igen sokakat gyűjtött ez úri Házhoz, úgy hogy szinte megtelték a' nézők a' nagy tágasságú udvart.

Jubileumi Versek,

mellyekkel, az ő meg-öregedett, 's mái napon házassági életben 50 egész elztendőket bé-töltő Nagy-Attyokat 's Nagy-Annyokat tisztelik nevendék Poéta Unokái *Sárközy Pál*, és *Sárközy Farkas*, mint minden Fiaknak és Unokáknak Szószóllói:

Sárközy Pál.

Bóldog Isten! ki vagy a' leg-fővebb Sátor!
Mit akar itt ez a' fel-vonatott sátor?
Mit akar e' számos vidám Gyülekezet?
Melly ide ez alá egybe-gyülekezett.
Mit akar ez a' sok jó Atyafiúság?
Gyermekekkel körül-vett Atya 's Fiúság.
Bár tsak egy Éneklő jőne ide mára!
Ha szinte nem ama' híres Madám *Mára* *).
Bár tsak egy Poéta! ki olyan érdemmel
Tisztelné e' Napot, a' millyent érdemel.
Itt van *Farkas* Ötsém, ki már egyet lépe
A' Músák' hegyére, hol az Ízlés' lépe.
Reménylem el-mondja, a' mit tsak tud, versel,
Mert van egy hónapja, hogy már ő is versel.
Ő is már azólt' a' képzelődést bújja,
Mit eszik, mit iszik? a' néki nem bújja.

Jól

---

*) Igen nevezetes éneklő Affzony volt, 's a' *Berlini*, *Bétsi*, és más fő *Városi Teátramokon* gyakran nagy kedvességgel énekelt.

Jól tudja, mit akar, 's e' Gyűlés mit jegyez,
Meg-mondja fel-szóval, mire való jegy ez?

Sárközy Farkas.

Jól vagyon Pál Bátyám! e' dolgot jól értem,
El-mondom örömmel, a' mit ma el-értem:

Nagy Atyánk, a' ki itt Fiait öleli,

Kikben bóldogsága' kútfejét ő leli.

Kiknek látására örömeben könyvez;

Tanúlhatunk ebből? jó tanító könyv ez.

Nagy Atyánk mondom, hogy elztendőt fél
százat

Tölt ma Nagy Anyánkkal. Melly ritka e'
Század?

Tizennyóltz ezer, és két száz ötvenedik

Nap ez, hogy ez egy Pár együtt él, 's
vénedik.

Tizennyóltz ezerfzer, sőt többször fel-kelek,
Miólta e' házban ketten egybe-kelek.

Tizennyóltz ezer, és két száz ötven napszám

Az ő keresetek; úgy-é ez szép nap-ízám?

Látom Atyáinknak, kiknek adtak Nevet,

Az egész országok mosolyog és nevet.

Látom, hogy Szülőink e' két öreg Adót

Tisztelik, és tsókkal fizetik az adót.

Látom, hogy az öröm küszködik egymással,

Közöltetik nyilván hol eggyel, hol mással.

Úgy van, mert e' napot várták szívszakadva,

Örülnek, hogy él'tek nints félbe-szakadva.

Ezért is vélem az Unokák' Serege

Egybe-gyült, mint nyáron a' szárnyas' serege.

Örömet ide bé örömmel tetézi,

Oda ki a' házat majd kövel tetézi.

Repes örömeben, vig e' sátor alatt,

Míg azt majd eggyenként az estve el-alat.

Meg is érdemlik ok, hogy örül e' két Nem,

Mert

Mert én azt nem tudom, él-é több illy,
vagy nem?

Ugyan is, mert őket, mint sokan nem vélték,
Szembetünöképpen jó karba nevelték.

Ő kedvekért napot éjjelt egygké tettek,
Az ő bódogságok vólt a' leg-főbb tettek.
De még is más kárán nem épült a' vagyon,
Mind jól gyűltt szerzemény, a' miek tsak
vagyon.

Nem kellett ő nékik a' hamis kereset,
Ugy egykik, mint másik, igazán keresett.
Sinór-mértékek vólt az Isten' félelme,
Tudták hol a' nintsen, hogy a' tsak fél elme.
Attyokat tisztelték, míg azokkal éltek,
Kiknek szint' ennyire terjedt páros-étek.
Mert az a' Pár szintügy ötvenben vólt részés,
Ötvenszer aratott nállok is a' Részés.

Ötvenszer, sőt többször tölték-meg a' hordót,
Ötvenszer is tarták jól a' tseber-hordót.
Lehet reményleni, hogy e' tartós test's vér,
Ősi maradvány lessz, 's bennünk is eddig vér.
Lehet hogy közzülünk többen is el-érik
E' szerentsés napot, míg testek meg-érik. —

Kedves Atyafiak! kik itt táboroztok,
Reménylem, hogy nem tsak azért, hogy
boroztok,

Örül a' szívetek, hogy e' Pár el-érte
E' napot, 's az Ūrnak hálát adtok érte.
Ti is édes Atyák, Fiak, 's Leányai,
Unokák, 's ezeknek szerelmes Annyai
Aldjátok az Ūrat, hogy eddig éltette,
Ötven esztendőkre minékünk el-tette.
Mondjuk azt az Ūrnak, hogy ezt meg-
szerezze,

Végre a' leg-főbb Jót nékik bé-szerezze. “

Jelen-

J e l e n t é s.

Jól értvén, mennyit tehet, valamint akármelly más dolognak, úgy az Ó és Új Testamentomi Szent Írásoknak hitelre méltó voltának öregbítésére, és erősítésére, ha idegen, és külső Tanúk is állíttatnak - elő a' régi Írók között, kik a' Sz. Írásban megírt történetekről emlékeznek, és bizonyosságot tesznek; erre a' tzelra ki-dolgoztam, és a' Törvények ízerént Censura alá bortsátván, 's eránta a' V. Superintendentzia' Konsistóriumának Approbátzióját meg-nyervén, már a' sajtó alá is adtam egy Könyvet, ilyen titulus alatt: *Keresztyén Archivárius.* — Találtatnak ebben, sok régi hires Görög, Deák, Zsidó, és Török Íróknak tanúbizony-sági, a' mellyeket tsak fel-kereshettem; és először ugyan elő-adatik rövideden mindenik Auktornak ideje, helye, és mind az, a' mi annak meg-esmértetésére szükséges. *Másod-szor.* Elő adatnak szóról szóra az Auktornak azon szavai, a' mellyekben valami Sz. Írás-béli dolgoknak nyomai láttatnak, még pedig a' Deák Íróknak ugyan tulajdon szavaik, másoknak pedig tsak az ő közönségesen bé-vett, és nyomtatásban lévő Deák fordításai, mellettek lévén mindenütt a' Magyar for-dítás. *Harmadszor.* Ezekre, valahol szükséges volt, jegyezéseket tettem Magyar nyelven, mellyekben az Auktornak szavait világosí-tottam más régi külső Írókból, a' mai Tudó-soknak jegyzéseiből, Utazókból 's a' t. — Visgálódtam arról is, honnan, és a' Sz. Írás-nak mitsoda szavaiból vették, a' mit mon-danak, és mennyiben szolgál az a' Sz. Írás-béli

béli dolgoknak erősítésére, még ott is, a' hol a' régi Zsidó, vagy Keresztyén Vallást tsúfolyják. Lehet ezen jegyzésekben látni, a' régi Rómaiaknak, Görögöknek, Fenitziu-soknak, Egyiptombélieknek, Persáknak, 's más Pogány Nemzeteknek sok Vallásbéli értelmeiknek, és vélekedéseiknek, sz. szokásaiknak vagy tzeremoniáiknak, törvényeiknek, az ő Isteneikről való költeményeiknek, 's a' t. az igaz Isteni Jelentésből lett költsönötetését, vagy inkább koholását, és majmolásképpervaló ki-formálását. Lehet ezekben látni, a' Sz. Írásban lévő sok jövendölések' bé-telleyesedésének, magokból a' külső Irókból szembetünőképpervaló meg-mutogatását. Minden látja, hogy az effélék a' mai időben igen szükséges dolgok. Sokaknak, minden régi Irók' könyveit meg-szerezni, és meg-olvasni nem lehet; itten azért egy tsomóban azokból sokakat fognak olyanokat birni, a' mellyek a' Keresztyén Vallásnak erősítésére szolgálnak. —

Minden Vallásbéli különbség nélkül veheti ezen munkának hafznát minden, és hogy ezen külső Irók' tanúbizonyyságaiban gyönyörködjön, arra nem kell egyéb; hanem hogy Keresztyén legyen, mert itt közönségesen tsak a' Keresztyén Vallás' ügye forog. — A' könyv ki fog nyomtattatni Pesten *Patzkó* Úr betüivel két darabba in 8-vo majori, szép papirosra, és szép betükkal. Az árát az előre jelentő Uraknak leg alsó áron minden árkust egy póltrára határozotunk, mert nem a' nyereség; hanem a' közjönak elő mozdítása forog e munkába előttünk. Ez a' Jelentés éppen nem azért tétetik, mintha előrefizetőket kívánnánk, hanem tsak előre-Jelentőket kérünk, a' kik venni fognak ezen munkából. U-

gyan is a' ki nyomtatandó Exemplároknak számát szükségesképpen a' szerént kell alkalmaztatni, a' mint léfzen a' magokat előre Jelentőknek száma. A' kiknek azért tettezni fog, a' jövő Juniúsnak végéig jelentsék bé magokat, ezen a' részzen ugyan én nálam, vagy a' Debretzeni Ref. Collégium érdemes Senioránál, a' Duna mellyéken pedig Tifzteletes Dobos István Ó Budai Predik. Úrnál. Kérettetnek bizodalmasan a' T. T. Esperest Urak is, hogy a' magokat Jelentő Tifzt. Férőaknak 's másoknak - is neveiket elküldeni ne terneltessenek. Ezeken kívül bátorkodom még im e' következő Tifz., és Compactor Urakat az előre jelentők néveinek bé-szedések és el küldések végett ki nevezni és kérni. Arad Prof. Biró Pál Ur. Buda T. Szemete Ferentz Úr. Böszörmény T. Vétsei Sámnel Úr. Eger Gyalogai Úr Könyv. Enyed Pr. Benkő Ferentz Úr. Fejérvár Könyv. Lang Úr. Gyula az oda való Könyv. Ur. Győr T. Vásárhelyi Sámuel Úr. Halas T. Tormási János Úr. Karants T. Rátz Mihály Ur. Kassa T. Kováts Ist. és Typ. Ellinger Úrak. Ketskemét P. Farkas J. és K. Veresmarti J. Urak. Kolosvárt P. Szatmári M. Úr és Bárd s' Berzéi K. Urak. Komárom T. Mindszenti és K. Töltési Urak. Kőrös T. P. és K. Sima Urak. Kölesd T. Kőrösi J. Úr. Körmönd T. Bakos G. Úr. Léva K. Lovász L. Úr. Losontz T. Kármán J. Úr. Miskoltz T. Tóth András és K. Mólnár S. Urak. Moháts T. Sente P. Úr. Munkáts T. Dobrai J. Úr. N. Károly P. Hanulikés K. Munkátsi Sámuel Urak. N. Várad T. Szaklányi S. Úr. Pápa T. Torkos Úr. Patak P. Öri Gábor Úr, és a' Col. érdemes Bibliothecariussa Zilai S. Úr. Pest Patzkó Úr Typogr. és Veingand Úr. Péts K. Veindinger Ur. Posony Véber Úr. Szathmár az oda való K. Úr. Rima Szombat T. Szőke Feretz Úr. Nagy Szombat Typ. Jelenek Ur. Szegszárd T. Pred. Úr. Sziget T. Prof. Úr. Siklós T. Karantsi J. Úr. Tokaj T. Nádasdi András Ur. Ujhelly T. Katona S. Ur. Maros-Vásárhely P. Zilai S. Ur. H: M. Vásárhely K. Sárai Ur. Vátz T. Török István és az új Ty. Gottliebb Ant. Urak. Veszprém T. Pr. Ur és Kalmár Fejér János Ur.

H. nyadi Ferentz, a' Tifz. túl való Ref. Ekk. Sup. és Debretzeni Predikátor.